C/2024/6817

29.11.2024.

PADOMES IETEIKUMS

(2024. gada 21. oktobris)

par Francijas ekonomikas, budžeta, nodarbinātības un strukturālo politiku

(C/2024/6817)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 ([1]), un jo īpaši tās 3. panta 3. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību ([2]), un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 ([3]), ar ko tika izveidots Atveseļošanas un noturības mehānisms ("mehānisms"), stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Mehānisms nodrošina finansiālu atbalstu dalībvalstīm reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Atbilstīgi Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada prioritātēm mehānisms palīdz panākt ekonomikas un sociālo atveseļošanu un īstenot ilgtspējīgas reformas un investīcijas, jo īpaši reformas un investīcijas zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai un dalībvalstu tautsaimniecību noturības stiprināšanai. Tas arī palīdz stiprināt publiskās finanses un veicināt izaugsmi un darbvietu radīšanu vidējā termiņā un ilgtermiņā, uzlabot teritoriālo kohēziju Savienībā un atbalstīt Eiropas sociālo tiesību pīlāra turpmāku īstenošanu.

(2) 2023. gada 27. februārī pieņemtās Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2023/435 ([4]) ("*REPowerEU* regula") mērķis ir ātri izbeigt Savienības atkarību no Krievijas fosilā kurināmā importa. Tas palīdzēs iegūt enerģētisko drošību

([1]) OV L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).
([4]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/435 (2023. gada 27. februāris), ar ko groza Regulu (ES) 2021/241 attiecībā uz *REPowerEU* nodaļām atveseļošanas un noturības plānos un groza Regulas (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 un (ES) 2021/1755 un Direktīvu 2003/87/EK (OV L 63, 28.2.2023., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

un dažādot Savienības energoapgādi, vienlaikus palielinot atjaunīgo energoresursu izmantošanu, enerģijas uzkrāšanas iespējas un energoefektivitāti. Francija savā nacionālajā atveseļošanas un noturības plānā iekļāva jaunu *REPowerEU* nodaļu, lai tiktu finansētas galvenās reformas un investīcijas, kas palīdzēs sasniegt *REPowerEU* mērķus.

(3) Komisija 2023. gada 16. martā nāca klajā ar paziņojumu "ES ilgtermiņa konkurētspēja: skatījums pēc 2030. gada", lai nodrošinātu informācijas bāzi lēmumiem par politiku un radītu pamatnosacījumus izaugsmes palielināšanai. Paziņojumā kā viens no deviņiem savstarpēji pastiprinošiem faktoriem bija minēta konkurētspēja. Citi faktori bija piekļuve privātajam kapitālam, pētniecība un inovācija, izglītība un prasmes, kā arī funkcionējošs vienotais tirgus, kas ir ārkārtīgi svarīgas politikas prioritātes attiecībā uz reformām un investīcijām, lai risinātu pašreizējās produktivitātes problēmas, kā arī vairotu Savienības un tās dalībvalstu ilgtermiņa konkurētspēju. Komisija 2024. gada 14. februārī nāca klajā ar paziņojumu "2024. gada ziņojums par vienoto tirgu un konkurētspēju". Minētajā paziņojumā detalizēti aprakstīts, kādas ir Eiropas vienotā tirgus priekšrocības un apgrūtinājumi, un tajā ir analizētas gada norises saskaņā ar deviņiem identificētajiem konkurētspējas faktoriem.

(4) Komisija 2023. gada 21. novembrī pieņēma 2024. gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2024. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Eiropadome 2024. gada 22. martā apstiprināja 2024. gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījumā izvirzītās prioritātes, kas attiecas uz četrām konkurētspējīgas ilgtspējas dimensijām. Komisija 2023. gada 21. novembrī uz Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata pieņēma arī 2024. gada brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā tā norādīja Franciju kā vienu no dalībvalstīm, kuras var skart vai apdraudēt nelīdzsvarotība un par kurām būs jāizstrādā padziļinātais pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma atzinumu par Francijas 2024. gada budžeta plāna projektu. Komisija pieņēma arī ieteikumu attiecībā uz Padomes ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku, kā arī priekšlikumu attiecībā uz 2024. gada vienoto nodarbinātības ziņojumu, kurā analizēta nodarbinātības pamatnostādņu un Eiropas sociālo tiesību pīlāra principu īstenošana. Padome pieņēma Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ([5]) ("2024. gada ieteikums par eurozonu") 2024. gada 12. aprīlī un Vienoto nodarbinātības ziņojumu 2024. gada 11. martā.

(5) Savienības jaunais ekonomikas pārvaldības satvars stājās spēkā 2024. gada 30. aprīlī. Šis satvars ietver jauno Regulu (ES) 2024/1263 par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību, grozīto Padomes Regulu (EK) Nr. 1467/97 ([6]) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu, un grozīto Padomes Direktīvu 2011/85/ES ([7]) par prasībām dalībvalstu budžeta struktūrām. Jaunā ekonomikas pārvaldības satvara mērķis ir veicināt stabilas un ilgtspējīgas publiskās finanses, ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi un noturību, izmantojot reformas un investīcijas, un novērst pārmērīgu valdības budžeta deficītu. Jaunais ekonomikas pārvaldības satvars arī veicina valstu līdzatbildību un vairāk orientējas uz vidēju termiņu apvienojumā ar efektīvāku un konsekventāku izpildi. Katrai dalībvalstij ir jāiesniedz Padomei un Komisijai savs valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālais plāns. Valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālajā plānā ir iekļautas dalībvalsts fiskālās, reformu un investīciju saistības, plānošanas periodam aptverot četrus vai piecus gadus atkarībā no tā, cik ilgs ir valsts likumdevēja parastais sasaukuma laiks. Neto izdevumu ([8]) virzībai valstu vidēja termiņa fiskāli strukturālajos plānos ir jāatbilst Regulas (ES) 2024/1263 prasībām, piemēram, par to, ka līdz korekcijas perioda beigām jāpanāk vai jānotur ticama vispārējās valdības parāda samazināšanās vai tam jāsaglabājas piesardzīgā līmenī, kas ir zemāks par 60 % no iekšzemes kopprodukta (IKP), un ka vispārējās valdības budžeta deficīts vidējā termiņā jāsamazina un/vai jāsaglabā zem Līgumā noteiktās atsauces vērtības, kas ir 3 % no IKP. Ja dalībvalsts apņemas īstenot attiecīgu reformu un investīciju kopumu saskaņā ar Regulā (ES) 2024/1263 izklāstītajiem kritērijiem, korekcijas periodu var pagarināt līdz trim gadiem. Lai palīdzētu sagatavot minētos valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālos plānus, Komisija 2024. gada 21. jūnijā publicēja norādījumus par informāciju, kas dalībvalstīm jāsniedz savos valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālos plānos un gada progresa ziņojumos. Saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 5. un 36. pantu Komisija dalībvalstīm attiecīgā gadījumā nosūtīja atsauces trajektorijas un tehnisko informāciju. Dalībvalstīm savi valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālie plāni ir jāiesniedz līdz 2024. gada 20. septembrim, izņemot, ja dalībvalsts un Komisija vienojas šo termiņu pagarināt par saprātīgu laikposmu. Saskaņā ar valsts tiesisko

([5]) Padomes Ieteikums (2024. gada 12. aprīlis) par eurozonas ekonomikas politiku (OV C, C/2024/2807, 23.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) Padomes Direktīva 2011/85/ES (2011. gada 8. novembris) par prasībām dalībvalstu budžeta struktūrām (OV L 306, 23.11.2011., 41. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Neto izdevumi, kā definēts Regulas (ES) 2024/1263 2. panta 2. punktā: "neto izdevumi" ir visi valdības izdevumi, atskaitot i) procentu izdevumus, ii) diskrecionāros ieņēmumu pasākumus, iii) izdevumus par Savienības programmām, kas pilnībā atbilst Savienības fondu ieņēmumiem, iv) valstu izdevumus par Savienības finansēto programmu līdzfinansēšanu, v) bezdarbnieka pabalstu izdevumu cikliskos elementus un vi) vienreizējos un citus pagaidu pasākumus.

regulējumu dalībvalstis var apspriest savus vidēja termiņa plānu projektus ar savu valsts parlamentu, lūgt neatkarīgām fiskālajām iestādēm sniegt atzinumu, kā arī apspriesties ar sociālajiem partneriem un citām valsts ieinteresētajām personām.

(6) 2024. gadā Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada norises turpinās atbilstoši mehānisma īstenošanai. Lai īstenotu Eiropas pusgada politikas prioritātes, joprojām ir svarīgi pilnībā īstenot atveseļošanas un noturības plānus, jo šie plāni palīdz efektīvi novērst visas problēmas, kas konstatētas iepriekšējos gados konkrētām valstīm adresētajos attiecīgajos ieteikumos, vai arī būtisku to daļu. Konkrētām valstīm adresētie 2019., 2020., 2022. un 2023. gada ieteikumi joprojām ir vienlīdz svarīgi attiecībā uz atveseļošanas un noturības plāniem, kas ir pārskatīti, atjaunināti vai grozīti saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 14., 18. un 21. pantu.

(7) Francija savu atveseļošanas un noturības plānu saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 18. panta 1. punktu Komisijai iesniedza 2021. gada 28. aprīlī. Komisija atbilstoši Regulas (ES) 2021/241 19. pantam novērtēja atveseļošanas un noturības plāna atbilstību, efektivitāti, lietderīgumu un saskanīgumu, ņemot vērā minētās regulas V pielikumā sniegtās novērtēšanas vadlīnijas. Padome 2021. gada 13. jūlijā pieņēma Īstenošanas lēmumu par Francijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu ([9]) un 2023. gada 14. jūlijā grozīja šo lēmumu, ievērojot Regulas (ES) 2021/241 18. panta 2. punktu, lai atjauninātu neatmaksājamā finanšu atbalsta maksimālo finanšu iemaksu, kā arī lai iekļautu *REPowerEU* nodaļu ([10]). Maksājuma daļas tiek darītas pieejamas ar nosacījumu, ka Komisija saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 24. panta 5. punktu ir pieņēmusi lēmumu par to, ka Francija ir apmierinoši izpildījusi attiecīgos atskaites punktus un mērķrādītājus, kas bija noteikti Padomes īstenošanas lēmumā. Apmierinoša izpilde nozīmē arī to, ka nav bijis regresa attiecībā uz iepriekšējo atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanu.

(8) 2024. gada 2. maijā Francija iesniedza savu 2024. gada valsts reformu programmu un 2024. gada stabilitātes programmu, ievērojot Padomes Regulas (EK) Nr. 1466/97 ([11]) 4. panta 1. punktu.. Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 27. pantā, 2024. gada valsts reformu programma atspoguļo arī Francijas pienākumu divreiz gadā ziņot par panākto progresu atveseļošanas un noturības plāna īstenošanā.

(9) 2024. gada 19. jūnijā Komisija publicēja 2024. gada ziņojumu par Franciju. Tajā tika izvērtēts, kā Francija īstenojusi attiecīgos konkrētai valstij adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma laikposmā no 2019. līdz 2023. gadam, un kā Francija īsteno atveseļošanas un noturības plānu. Balstoties uz šo analīzi, ziņojumā par valsti bija norādīti trūkumi attiecībā uz tādu problēmjautājumu risināšanu, kuri nav ietverti vai ir tikai daļēji ietverti atveseļošanas un noturības plānā, kā arī jauni un nupat iezīmējušies problēmjautājumi. Tajā bija arī novērtēts Francijas progress Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanā un Savienības pamatmērķu sasniegšanā nodarbinātības, prasmju un nabadzības mazināšanas jomā, kā arī progress Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.

(10) Komisija saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu izstrādāja padziļināto pārskatu par Franciju. Komisijas dienesti minētās regulas piemērošanas nolūkiem sagatavoja novērtējumu par Francijas makroekonomisko neaizsargātību, un tā galvenie konstatējumi tika publicēti 2024. gada aprīlī. Komisija 2024. gada 19. jūnijā secināja, ka Francijā vairs nepastāv makroekonomikas nelīdzsvarotība. Konkrētāk, politikas pasākumi ir palīdzējuši mazināt neaizsargātību, kam bija pārrobežu nozīme un kas saistīta ar konkurētspēju zema ražīguma pieauguma kontekstā, taču centieni ir jāturpina, savukārt neaizsargātība, kas saistīta ar lielu valsts parādu, saglabājas. Cenu konkurētspēja kopš 2021. gada ir attīstījusies labvēlīgi, daļēji zemākas inflācijas dēļ nekā tirdzniecības partnervalstīs. Tomēr izmaksu konkurētspējas rezultāti ir neviendabīgāki, jo darba ražīgumu pēc Covid-19 krīzes ir mazinājuši pagaidu faktori, tostarp pastāvīga darbaspēka uzkrāšana dažās galvenajās nozarēs, un politika, kuras mērķis ir palielināt nodarbinātību. Minētā rezultātā pēdējos gados ir panākts stabils nodarbinātības pieaugums. Paredzams, ka darba ražīgums un konkurētspēja turpmāk uzlabosies, un to veicinās plānotās investīcijas un reformas, kurām vajadzētu būt pamatā aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanai. Privātā sektora parāds Covid-19 krīzes laikā ievērojami palielinājās, taču to papildināja mājsaimniecību uzkrājumu rādītāja pieaugums, pašu kapitāla pieaugums un likviditātes rezervju uzkrāšanās uzņēmumos, kuras tagad tiek izmantotas. Kredīti uzņēmumu investīcijām joprojām ir dinamiski, neraugoties uz stingrākiem finanšu nosacījumiem. Līdz ar IKP atveseļošanos kopš 2021. gada valsts parāda attiecība pret IKP ir nedaudz samazinājusies un 2023. gadā nedaudz pārsniedz 110 %. Tiek prognozēts,

([9]) ST 10162/21 INIT un ST 10162/21 ADD 1.

([10]) Padomes Īstenošanas lēmums (2023. gada 14. jūlijs), ar ko groza Īstenošanas lēmumu (2021. gada 13. jūlijs) par Francijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu (ST 11150/23; ST 11150/23 ADD 1).

([11]) Padomes Regula (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu (OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).

ka 2024. gadā tas kopumā saglabāsies stabils, bet 2025. gadā atkal pieaugs, uz nemainīgas politikas pamata turpinoties lielam valdības budžeta deficītam. Politikas reakcija uz konstatēto neaizsargātību, kas saistīta ar konkurētspēju zema ražīguma pieauguma kontekstā, kopumā ir bijusi piemērota, un tai būtu jāatbalsta ražīguma pieaugums turpmākajos gados, taču centieni ir jāturpina. Atveseļošanas un noturības plāna īstenošana palīdzēs turpināt konkurētspējas problēmu risināšanu, vienlaikus uzlabojot ražīguma pieaugumu. Lai gan ir veikti politikas pasākumi nolūkā stiprināt publiskās finanses, ir skaidrs, ka ir jāpieliek lielākas pūles, lai samazinātu lielo valsts parādu. Reformētais Stabilitātes un izaugsmes pakts, tostarp pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras piemērošana, piedāvā piemērotu un stingru uzraudzības mehānismu, lai novērstu fiskālās stabilitātes riskus.

(11) Saskaņā ar *Eurostat* validētajiem datiem Francijas vispārējās valdības budžeta deficīts no 4,8 % no IKP 2022. gadā palielinājās līdz 5,5 % 2023. gadā ([12]), savukārt vispārējās valdības parāds no 111,9 % no IKP 2022. gada beigās samazinājās līdz 110,6 % 2023. gada beigās. Kā paziņots Komisijas 2023. gada 8. marta paziņojumā "Fiskālās politikas norādes 2024. gadam", Komisija veic priekšdarbus, lai sāktu uz deficītu balstītas pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras, pamatojoties uz izpildes datiem par 2023. gadu saskaņā ar spēkā esošajām tiesību normām. Komisija 2024. gada 19. jūnijā izdeva ziņojumu saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu. Minētajā ziņojumā bija novērtēts Francijas budžeta stāvoklis, ņemot vērā to, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2023. gadā pārsniedza Līgumā noteikto atsauces vērtību, kas ir 3 % no IKP. Ziņojumā secināts, ka, ņemot vērā šo novērtējumu un pēc tā atzinuma izskatīšanas, kuru Ekonomikas un finanšu komiteja ir formulējusi, ievērojot Līguma 126. panta 4. punktu, Komisija plāno 2024. gada jūlijā ierosināt sākt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru attiecībā uz Franciju, iesakot Padomei pieņemt lēmumu saskaņā ar Līguma 126. panta 6. punktu, ar ko konstatē pārmērīga budžeta deficīta situāciju Francijā.

(12) Padome 2022. gada 12. jūlijā ieteica ([13]) Francijai nodrošināt, ka 2023. gadā tiek īstenota piesardzīga fiskālā politika, jo īpaši, ierobežojot valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu pieaugumu, lai tas nepārsniegtu vidēja termiņa potenciālās izlaides pieaugumu ([14]), ņemot vērā to, ka turpinās pagaidu un mērķorientēta atbalsta sniegšana pret energocenu kāpumu visneaizsargātākajām mājsaimniecībām un uzņēmumiem, kā arī personām, kas bēg no Ukrainas. Francijai tika ieteikts būt gatavai kārtējos izdevumus pielāgot mainīgajai situācijai. Francijai tika arī ieteikts palielināt publiskās investīcijas, kas sekmētu zaļo un digitālo pārkārtošanos un enerģētisko drošību, ņemot vērā *REPowerEU* iniciatīvu, tostarp, izmantojot mehānismu un citus Savienības fondus. Saskaņā ar Komisijas aplēsēm fiskālās politikas nostāja ([15]) 2023. gadā bija bremzējoša: 0,5 % apmērā no IKP, šajā kontekstā ņemot vērā augstu inflāciju. Valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) pieaugumam 2023. gadā bija bremzējoša ietekme uz fiskālo nostāju, kas atbilst 0,3 % no IKP un atbilda Padomes 2022. gada 12. jūlija ieteikumam. Izdevumi, kas finansēti no mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem, 2023. gadā veidoja 0,4 % no IKP. Valsts finansētās investīcijas 2023. gadā bija 4,1 % no IKP – salīdzinājumā ar 2022. gadu ir vērojams pieaugums par 0,1 procentpunktu. Francija no mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēja papildu investīcijas. Tā finansēja publiskās investīcijas zaļās un digitālās pārkārtošanās procesos un enerģētiskajā drošībā, piemēram, atjaunīgā un mazoglekļa ūdeņraža risinājumu izstrādē un to rūpnieciskā ieviešanā, inovācijas projektos ilgtspējīgās lauksaimniecības sistēmās, reciklētos materiālos, inovatīvās ēkās, digitalizācijā un mobilitātes dekarbonizācijā, kā arī investīcijas ēku siltumrenovācijā. Minētās publiskās investīcijas lielā mērā finansē no mehānisma un citiem Savienības fondiem.

(13) 2024. gada stabilitātes programmas budžeta prognožu pamatā esošajā makroekonomikas scenārijā paredzēts, ka reālais IKP 2024. gadā palielināsies par 1,0 % un 2025. gadā par 1,4 %, savukārt inflācija, ko mēra, izmantojot patēriņa cenu indeksu (PCI), 2024. gadā plānota 2,5 % apmērā un 2025. gadā 1,7 % apmērā. Gaidāms, ka vispārējās valdības budžeta deficīts samazināsies līdz 5,1 % no IKP 2024. gadā un saruks līdz 4,1 % no IKP 2025. gadā, turklāt vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2024. gada beigās būs palielinājusies līdz 112,3 % un 2025. gada beigās – līdz 113,1 %. Prognozēts, ka pēc 2025. gada vispārējās valdības budžeta deficīts pakāpeniski samazināsies līdz 3,6 % no IKP 2026. gadā un 2,9 % no IKP 2027. gadā. Līdz ar to tiek plānots, ka vispārējās valdības bilance 2027. gadā būs zemāka par Līgumā minēto deficīta atsauces vērtību, kas ir 3 % no IKP. Savukārt vispārējās valdības

([12]) **12** Deficīta pieaugumu 2023. gadā galvenokārt noteica ievērojams ieņēmumu iztrūkums un mazākā mērā – izaugsme, kas bija lēnāka, nekā gaidīts.

([13]) Padomes Ieteikums (2022. gada 12. jūlijs) par Francijas 2022. gada valsts reformu programmu (OV C 334, 1.9.2022., 79. lpp.).

([14]) Saskaņā ar Komisijas 2024. gada pavasara prognozi, vidēja termiņa potenciālās izlaides pieaugums, ko izmanto fiskālās nostājas mērīšanai, Francijā 2023. gadā nominālā izteiksmē ir bijis 6,4 %, ņemot vērā desmit gadu vidējo reālo potenciālo izaugsmes tempu un 2023. gada IKP deflatoru.

([15]) Fiskālā nostāja tiek definēta kā vispārējās valdības pamata budžeta stāvokļa izmaiņas pret iepriekšējo gadu. Ar tās palīdzību novērtē ekonomikas stimulu, ko rada fiskālā politika – gan tā, kas attiecas uz valsts finansējumu, gan tā, kas attiecas uz finansējumu no Savienības budžeta. Fiskālā nostāja tiek mērīta kā starpība starp i) vidēja termiņa potenciālo izaugsmi un ii) primāro izdevumu izmaiņām, atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus (un neierēķinot ar Covid-19 krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus) un ietverot izdevumus, ko finansē ar neatmaksājamu atbalstu (dotācijām) no mehānisma un citiem Savienības fondiem. Negatīva rādītāja zīme norāda uz ekspansīvu fiskālo politiku, savukārt pozitīva rādītāja zīme norāda uz ierobežojošu fiskālo politiku.

parāda attiecība pret IKP pēc 2025. gada, paredzams, pakāpeniski samazināsies līdz 112,9 % 2026. gadā un 112,0 % 2027. gadā.

(14) Komisijas 2024. gada pavasara prognozē paredzēts, ka reālais IKP 2024. gadā palielināsies par 0,7 % un 2025. gadā par 1,3 %, un inflācija, ko mēra, izmantojot saskaņoto patēriņa cenu indeksu (SPCI), 2024. gadā plānota 2,5 % apmērā un 2025. gadā 2,0 % apmērā.

(15) Komisijas 2024. gada pavasara prognozē paredzēts, ka valdības budžeta deficīts 2024. gadā būs 5,3 % no IKP, savukārt vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2024. gada beigās sasniegs 112,4 %. Deficīta samazinājums 2024. gadā galvenokārt atspoguļo lielākās daļas ar enerģētiku saistīto ārkārtas pasākumu atcelšanu un 2024. gada februārī pieņemto IKP izdevumu ietaupījumu 0,3 % apmērā, ko daļēji kompensē straujais prognozētais valsts parāda procentu maksājumu pieaugums līdz aptuveni 2,0 % no IKP, ko veicina augstākas likmes attiecībā uz jaunām emisijām. Turklāt šajā prognozē ir iekļauta arī ietekme uz IKP 0,1 % apmērā, ko rada ārkārtas nodokļa piemērošana enerģijas ražotājiem un finansiālajai peļņai. Tas, kā 2024. gadā pieaug parāda attiecība pret IKP, galvenokārt atspoguļo liela primārā deficīta un procentu maksājumu pieauguma ietekmi, savukārt nominālās izaugsmes radītās parāda samazināšanās sekas būtu mērenākas nekā pēdējos gados. Saskaņā ar Komisijas aplēsēm fiskālā nostāja 2024. gadā būs bremzējoša (1,1 % no IKP).

(16) Komisijas 2024. gada pavasara prognozē paredzēts, ka no mehānisma neatmaksājamā atbalsta ("dotācijām") 2024. gadā tiks finansēti izdevumi, kuru vērtība atbilst 0,2 % no IKP (salīdzinājumā ar 0,2 % no IKP 2023. gadā). No mehānisma dotācijām finansētie izdevumi dos iespēju veikt kvalitatīvas investīcijas un produktivitāti palielinošas reformas, tiešā veidā neietekmējot Francijas vispārējās valdības bilanci vai parādu.

(17) Padome 2023. gada 14. jūlijā ieteica ([16]) Francijai nodrošināt, ka 2024. gadā tiek īstenota piesardzīga fiskālā politika, jo īpaši, ierobežojot valsts finansēto neto primāro izdevumu ([17]) nominālo pieaugumu līdz ne vairāk kā 2,3 %. Dalībvalstis tika aicinātas sava 2023. gada budžeta izpildes gaitā un 2024. gada budžeta plāna projektu sagatavošanas gaitā ņemt vērā, ka Komisija, pamatojoties uz 2023. gada budžeta izpildes rezultātu datiem, ierosinās Padomei sākt uz budžeta deficītu balstītas pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras. Saskaņā ar Komisijas 2024. gada pavasara prognozi Francijas neto valsts finansētie primārie izdevumi 2024. gadā pieaugs par 1,8 % ([18]), kas ir mazāk par ieteikto maksimālo pieauguma tempu. Tas atbilst Padomes ieteikumam.

(18) Turklāt Padome ieteica Francijai 2023. un 2024. gadā pēc iespējas drīz izbeigt spēkā esošos ārkārtas enerģētikas atbalsta pasākumus un attiecīgos ietaupījumus izmantot valdības budžeta deficīta samazināšanai. Padome arī ieteica, ka tad, ja enerģijas cenas atkal pieaugtu un tāpēc būtu nepieciešami jauni atbalsta pasākumi vai būtu jāturpina esošie pasākumi, Francijai būtu jānodrošina, lai šādi atbalsta pasākumi būtu vērsti uz neaizsargātu mājsaimniecību un uzņēmumu aizsardzību, būtu fiskāli pieņemami un saglabātu stimulus taupīt enerģiju. Saskaņā ar Komisijas 2024. gada pavasara prognozi ārkārtas enerģētikas atbalsta pasākumu aplēstās neto budžeta izmaksas ([19]) ir 0,9 % no IKP 2023. gadā, savukārt 2024. gadā tiek prognozētas 0,2 % līmenī un 2025. gadā – 0,0 % līmenī. Konkrētāk, tiek pieņemts, ka regulēto elektroenerģijas cenu griesti, ko īsteno, samazinot iekšzemes nodokli par elektroenerģijas galapatēriņu (*TICFE*) un tiešās subsīdijas elektroenerģijas piegādātājiem, paliks spēkā 2024. gadā. Ja attiecīgie ietaupījumi atbilstoši Padomes ieteikumam tiktu izmantoti valdības budžeta deficīta mazināšanai, minētās prognozes 2024. gadā nozīmētu fiskālo korekciju 0,6 % apmērā no IKP, savukārt neto valsts finansēto primāro izdevumu ([20]) bremzējošā ietekme uz 2024. gada fiskālo nostāju būtu 1,0 % apmērā no IKP. Ārkārtas enerģētikas atbalsta pasākumi

([16]) Padomes Ieteikums (2023. gada 14. jūlijs) par Francijas 2023. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Francijas 2023. gada stabilitātes programmu (OV C 312, 1.9.2023., 86. lpp.).

([17]) Neto primārie izdevumi tiek definēti kā valsts finansētie izdevumi, no kuriem atņemti i) diskrecionārie ieņēmumu pasākumi, ii) procentu izdevumi, iii) cikliskā bezdarba izdevumi un iv) vienreizējie un citi pagaidu pasākumi.

([18]) Tajā ņemti vērā vienreizējie pasākumi 0,0 % apmērā no IKP 2024. gadā, kā arī - 0,1 % apmērā no IKP 2023. gadā saistībā ar Tiesas lēmumiem.

([19]) Tās atspoguļo minēto pasākumu gada budžeta izmaksas, ievērojot ieņēmumus un izdevumus un attiecīgā gadījumā atskaitot ieņēmumus no nodokļiem par enerģijas piegādātāju negaidīto papildu peļņu.

([20]) Šī ietekme tiek noteikta kā vispārējās valdības primāro izdevumu izmaiņas, atskaitot i) diskrecionāro ieņēmumu pasākumu izmaiņu ietekmi uz budžetu, ii) vienreizējos izdevumus, iii) cikliskā bezdarba izdevumus un iv) no mehānisma un citu Savienības fondu neatmaksājamā atbalsta (dotācijām) finansētos izdevumus, attiecībā pret nominālā IKP potenciālā pieauguma vidēja termiņa (desmit gadu) vidējo rādītāju, izsakot kā attiecību pret nominālo IKP.

ir izbeigti 2023. un 2024. gadā. Tas atbilst Padomes ieteikumam. Turklāt ir paredzēts attiecīgos ietaupījumus pilnībā izmantot valsts sektora budžeta deficīta samazināšanai. Tas arī atbilst Padomes ieteikumam.

(19) Padome turklāt Francijai ieteica arī saglabāt valsts finansētās publiskās investīcijas un nodrošināt mehānisma dotāciju un efektīvu citu Savienības fondu apguvi, jo īpaši nolūkā veicināt zaļo un digitālo pārkārtošanos. Saskaņā ar Komisijas 2024. gada pavasara prognozi valsts finansētās publiskās investīcijas 2024. gadā saglabāsies stabilas 4,1 % apmērā no IKP. Tas atbilst Padomes ieteikumam. Savukārt sagaidāms, ka publiskie izdevumi, kas tiek finansēti no ieņēmumiem no Savienības fondiem, tai skaitā no mehānisma dotācijām, 2024. gadā saglabāsies stabili, proti, 0,4 % apmērā no IKP.

(20) Pamatojoties uz prognozes sagatavošanas termiņā zināmajiem politikas pasākumiem un pieņēmumu, ka politika nemainīsies, Komisija savā 2024. gada pavasara prognozē paredz, ka valdības budžeta deficīts 2025. gadā būs 5,0 % no IKP. Deficīta samazinājums 2025. gadā nemainīgas politikas apstākļos galvenokārt atspoguļo paredzamo izaugsmes atjaunošanos. Paredzams, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2025. gada beigās palielināsies līdz 113,8 %. Parāda attiecības pret IKP pieaugumu galvenokārt nosaka liels primārais deficīts un procentu maksājumu pieaugums.

(21) Francijā ir daudz nodokļu izdevumu, un tie rada lielu budžeta slogu. 2023. gada budžeta likumā lēsts, ka 465 uzskaitīto nodokļu izdevumu budžeta izmaksas 2022. gadā bija 88 miljardi EUR (3,3 % no IKP), neskaitot ietekmi, ko rada nodokļu kredīts attiecībā uz uz nodarbinātību un konkurētspēju (*crédit d'impôt pour la compétitivité et l'emploi, CICE*), kas tika atsaukts 2019. gadā. Konkrētāk, nodokļu kredīts pētniecībai (*crédit d'impôt recherche*, aptuveni 7 miljardi EUR), nodokļu kredīts par mājkalpotājiem (*crédit d'impôt pour l'emploi d'un salarié à domicile*, 5,7 miljardi EUR), 10 % atskaitījums no pensijām un pensiju sistēmas (*abattement de 10 % sur les pensions et retraites*, 4,4 miljardi EUR) un 10 % likme uzlabošanas, pārveidošanas, iekārtošanas un uzturēšanas darbiem (*taux de 10 % pour les travaux d'amélioration, de transformation, d'aménagement et d'entretien*, 4,3 miljardi EUR) bija lielākie rādītāji 2023. gada budžeta likumā. Kopš 2013. gada, neraugoties uz daudziem mēģinājumiem kontrolēt nodokļu izdevumu izmaksas un skaitu, tie reālā izteiksmē ir palielinājušies par vairāk nekā 16 %. Lai gan nodokļu izdevumus var pamatot ar ekonomikas vai sociālās politikas mērķiem, tie ne vienmēr ir izmaksu ziņā visefektīvākais instruments un dažos gadījumos var izraisīt nopietnus ekonomikas izkropļojumus. Kā norādījusi Francijas Revīzijas palāta, nodokļu izdevumi samazina Francijas nodokļu sistēmas efektivitāti un pārredzamību, rada ievērojamu sarežģītību un, plašākā nozīmē, izraisa sadales efektivitātes zudumus atsevišķu lēmumu izkropļošanas dēļ. Ar 2023. gada novembrī pieņemto daudzgadu publisko finanšu plānošanas likumu 2023.–2027. gadam tika ieviesti īpaši noteikumi, lai ierobežotu nodokļu izdevumu ietekmi uz budžetu, kontrolētu to skaitu un padarītu tos efektīvākus, vienlaikus arī cenšoties uzlabot pārredzamību saziņā ar Parlamentu ikgadējā budžeta procesa kontekstā. Tomēr iepriekšējiem mēģinājumiem ir bijuši ierobežoti panākumi nodokļu sarežģītības un ar nodokļu izdevumiem saistīto budžeta izmaksu samazināšanā. Tā kā nodokļu izdevumi pēc definīcijas neietilpst noteiktajā izdevumu budžeta kontroles tvērumā, to ierobežošanai būtu vajadzīga līdzīga līmeņa uzraudzība papildus izdevumu pārskatīšanai, ko valdība ierosinājusi saskaņā ar atveseļošanas un noturības plānu.

(22) Francijas publiskie izdevumi, kas 2023. gadā bija 57,3 % no IKP, joprojām krietni pārsniedz Savienības vidējo rādītāju. Komisijas 2024. gada pavasara prognozē paredzēta līdzīga atšķirība 2024. un 2025. gadā. Tāpēc fiskālajai konsolidācijai Francijā ir vajadzīga izlēmīga rīcība attiecībā uz publiskajiem izdevumiem. Jaunais izdevumu pārskatīšanas mehānisms, kas atveseļošanas un noturības plāna kontekstā pieņemts kopā ar 2023. gada budžeta likumu, var atbalstīt šādu konsolidāciju un valsts parāda samazināšanu. Minētā jaunā mehānisma galvenais mērķis ir regulāri izvērtēt publiskos izdevumus, lai apzinātu visefektīvākos izdevumus, kas veicina izaugsmi, sociālo iekļaušanu un zaļo un digitālo pārkārtošanos, vienlaikus panākot izdevumu ietaupījumus gadījumos, kad tiek konstatēta neefektivitāte. Pirmais ziņojums ar konkrētiem priekšlikumiem Parlamentam tika iesniegts 2023. gada jūlijā. Tomēr pāreja uz konkrētiem un kvantitatīviem taupības pasākumiem 2024. gada budžeta likumā šķiet ierobežota. Turpmāk fiskālajai konsolidācijai nāktu par labu, ja no izdevumu pārskatīšanas izrietošie kvantitatīvie izdevumu ietaupījuma mērķi tiktu regulāri integrēti turpmākajā gada un daudzgadu budžeta plānošanā.

(23) Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta b) apakšpunktu un minētās regulas V pielikuma 2.2. kritēriju atveseļošanas un noturības plānā ir ietverts plašs savstarpēji pastiprinošu reformu un investīciju kopums, ko paredzēts īstenot līdz 2026. gadam. Paredzams, ka minētās reformas un investīcijas palīdzēs efektīvi risināt problēmas, kas konstatētas attiecīgajos konkrētai valstij adresētajos ieteikumos, vai arī būtisku to daļu. Šajā īsajā termiņā ir svarīgi nekavējoties turpināt efektīvu atveseļošanas un noturības plāna, arī *REPowerEU* nodaļas, īstenošanu, lai zaļā un digitālā pārkārtošanās uzlabotu Francijas ilgtermiņa konkurētspēju, vienlaikus nodrošinot sociālo taisnīgumu. Lai izpildītu atveseļošanas un noturības plānā noteiktās saistības līdz 2026. gada augustam, Francijai ir svarīgi turpināt reformas un investīcijas. Joprojām ir būtiski sistemātiski iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības,

sociālos partnerus, pilsonisko sabiedrību un citas attiecīgās ieinteresētās personas, lai nodrošinātu plašu līdzdalību atveseļošanas un noturības plāna sekmīgā īstenošanā.

(24) Gatavojot kohēzijas politikas programmu vidusposma pārskatu, Francijai saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2021/1060 ([21]) 18. pantu līdz 2025. gada martam jāpārskata katra programma, ko atbalsta no Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF), Eiropas Sociālā fonda Plus (ESF+), Kohēzijas fonda un Taisnīgas pārkārtošanās fonda (TPF), cita starpā, ņemot vērā 2024. gada konkrētajai valstij adresētajos ieteikumos norādītos problēmjautājumus, kā arī nacionālo enerģētikas un klimata plānu. Uz minētā pārskata pamata notiek katrā programmā iekļautā Savienības finansējuma galīgā piešķiršana. Lai gan Francijai ir panākts progress kohēzijas politikas programmu un Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanā, problēmjautājumi ir saglabājušies. Francijā 2023. gadā visā valstī tika reģistrēta mērena izaugsme, lai gan starp reģioniem joprojām pastāv ievērojamas atšķirības, t.i., dažos reģionos ilgtermiņa izaugsme ir gausa. Starp tālākajiem un lielpilsētu reģioniem, kā arī starp pilsētu un ārpuspilsētu teritorijām pastāv ievērojamas attīstības atšķirības. Ārkārtīgi svarīgi ir paātrināt kohēzijas politikas programmu īstenošanu. Programmās iekļautās prioritātes vēl aizvien ir aktuālas. Ir īpaši svarīgi turpināt atbalstīt pētniecības, izstrādes un inovācijas darbības reģionālā līmenī, jo īpaši, veicinot reģionālās inovācijas ekosistēmas, stratēģiskās prasmes un piesaistot talantus. Īpaša uzmanība jāpievērš arī nepieciešamībai palielināt uzņēmumu digitalizācijas un inovācijas spējas, jo īpaši reģionos, kas atrodas attīstības strupceļā. Joprojām ir svarīgas prioritātes, kas veicina zaļo pārkārtošanos, īpašu uzsvaru liekot uz atjaunīgās enerģijas ražošanu, viedo energosistēmu un energoefektivitātes pasākumu izstrādi un pielāgošanos klimata pārmaiņām. Tālākajos reģionos joprojām būtiska nozīme ir dzeramā ūdens piegādei, notekūdeņu attīrīšanai un sadzīves atkritumu savākšanai un apsaimniekošanai. Joprojām svarīga ir aktīva tādu nelabvēlīgā situācijā esošu grupu iekļaušana kā migrantu izcelsmes cilvēki un personas ar invaliditāti, kā arī mērķtiecīgas investīcijas prasmju pilnveidē un pārkvalifikācijā saskaņā ar darba tirgus vajadzībām un īpašu uzmanību pievēršot nelabvēlīgā situācijā esošām grupām. Svarīgi ir arī turpināt nabadzības apkarošanas un sociālās iekļaušanas pasākumus, īpašu uzmanību pievēršot bērniem, piekļuvei mājokļiem un tam, lai novērstu izlikšanu no mājokļiem. Lai atbalstītu rūpniecības pārveidi, Francija varētu arī izmantot Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platformu, kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/795 ([22]). Francija jo īpaši varētu turpināt attīstīt vajadzīgās prasmes, tehnoloģijas un infrastruktūru un stimulēt iesaistīšanos jaunās stratēģiskās vērtības ķēdēs (neto nulles emisiju industrija, kritiski svarīgas izejvielas, energoietilpīgu nozaru dekarbonizācija).

(25) Papildus ekonomiskajām un sociālajām problēmām, kas risinātas atveseļošanas un noturības plānā un citos Savienības fondos, Francija saskaras ar vairākām papildu problēmām, kas saistītas ar prasmju trūkumu, nevienlīdzību izglītības sistēmā un izglītības rezultātu, kā arī skolotāju darba apstākļu un mācību pasliktināšanos, kā arī ar problēmām, kas saistītas ar uzņēmējdarbības vidi, pētniecību, izstrādi un inovāciju un zaļo pārkārtošanos. Minēto problēmu risināšana palīdzētu uzlabot darba ņēmēju prasmes un mācību rezultātus un palielināt darba ražīgumu. Turklāt tā varētu arī uzlabot Francijas uzņēmumu efektivitāti, tādējādi palielinot Francijas ekonomikas konkurētspēju. Turpmāka konkurētspējas un darba ražīguma palielināšana arī palīdzētu stiprināt valsts finanšu ilgtspēju.

(26) Viens no galvenajiem šķēršļiem darbā pieņemšanai ir kvalificētu darbinieku trūkums. 2022. gadā tas īpaši attiecās uz rūpniecību, informācijas un sakaru tehnoloģijām (IST) un veselības nozari, kā arī profesijām, kurās nepieciešamas zaļās pārkārtošanās prasmes. Turklāt 45 % Francijas mazo un vidējo uzņēmumu (MVU), salīdzinot ar 38 % Savienībā, ziņoja, ka tiem ir ļoti grūti pieņemt darbā darbiniekus ar vajadzīgajām prasmēm. 83 % Francijas uzņēmumu, salīdzinājumā ar 81 % Savienībā, norāda, ka darbaspēka un prasmju trūkums ir viens no galvenajiem šķēršļiem investīcijām. Turklāt atbilstošu prasmju trūkums kavē investīcijas rūpniecības dekarbonizācijā. Neraugoties uz investīcijām darba ņēmēju prasmju pilnveidē un pārkvalifikācijā, ko atbalsta arī mehānisms, joprojām pastāv grūtības, jo īpaši attiecībā uz mazkvalificētu personu ([23]) sasniegšanu un mācību uzsākšanu prioritārajās nozarēs. Tādu iepriekšējo un neseno investīciju novērtējumā kā Prasmju investīciju plāns (*plan d'investissement dans les*

([21]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1060 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai (OV L 231, 30.6.2021., 159. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

([22]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/795 (2024. gada 29. februāris), ar ko izveido Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platformu (*STEP*) un groza Direktīvu 2003/87/EK un Regulas (ES) 2021/1058, (ES) 2021/1056, (ES) 2021/1057, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) 2021/1060, (ES) 2021/523, (ES) 2021/695, (ES) 2021/697 un (ES) 2021/241 (OV L, 2024/795, 29.2.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

([23]) **23** Personas, kurām ir tikai pamatizglītība (t. i., ISCED 0.–2. līmenis).

compétences) ir uzsvērts, ka tikai 25 % no mācībām attiecas uz prioritāru nozari un 20 % no mācībām ir paredzētas profesijām, kurās trūkst prasmju. Turklāt 2022. gadā mācībās piedalījās tikai aptuveni 25 % mazkvalificētu pieaugušo. To pasākumu efektivitāte, ar kuriem atbalsta prasmju pilnveidi un pārkvalifikāciju, var ciest no tā, ka izglītības sistēmā krītas sniegums, jo pamatprasmes veido pamatu turpmākai izglītībai un mācībām. Lai gan Prasmju investīciju plāns ir pagarināts līdz 2027. gadam, tam paredzētie līdzekļi ir samazinājušies.

(27) Neraugoties uz lielajiem publiskajiem izdevumiem izglītībai, Francijas izglītības sistēmā nesen tika reģistrēts ievērojams snieguma kritums, ko raksturo arī būtiska skolēnu sociālekonomiskā stāvokļa ietekme. Saskaņā ar 2022. gada Starptautiskās skolēnu novērtēšanas programmas (*PISA*) apsekojumu 28,8 % no 15 gadus veciem jauniešiem Francijā bija nepietiekami rezultāti matemātikā salīdzinājumā ar 29,5 % Savienībā, 26,9 % – nesekmīgi rezultāti lasīšanā salīdzinājumā ar 26,2 % Savienībā un 23,8 % – dabaszinātnēs salīdzinājumā ar 24,2 % Savienībā. Šie rādītāji ir aptuveni atbilst vidējam rādītājam Savienībā, kurš arī ir ievērojami pasliktinājies. To skolēnu īpatsvars, kuriem ir sliktas sekmes, kopš 2018. gada ir ievērojami palielinājies visos trijos mācību priekšmetos. Tajā pašā laikā ievērojami samazinās to skolēnu īpatsvars, kuriem ir vislabākie rādītāji, jo īpaši matemātikā un lasīšanā. Pamatprasmju apguves samazināšanās ir vēl izteiktāka nelabvēlīgākā situācijā esošiem 15 gadus veciem skolēniem, tostarp tiem, kuriem ir migrantu izcelsme un kuri saskaras ar divkārt augstāku nesekmības risku nekā viņu Francijā dzimušie vienaudži ar Francijā dzimušiem vecākiem. Ir būtiski, sākot no agrīna vecuma, uzlabot skolēnu sniegumu attiecībā uz pamatprasmēm. Kopējie izdevumi par pamatizglītību Francijā ir nedaudz mazāki nekā vidēji ESAO. Pēdējos gados ir īstenoti vairāki pasākumi, lai samazinātu nevienlīdzību skolā, piemēram, klases lieluma samazināšana uz pusi "prioritārās izglītības teritorijās". Lai gan pirmie novērtējumi norāda, ka pasākumam ir pozitīva ietekme uz skolēnu izglītības rezultātiem, tas nedod labumu 70 % nelabvēlīgā situācijā esošu skolēnu, kuri dzīvo ārpus prioritārajām teritorijām. Izglītības ministrija 2023. gadā mudināja uzlabot sociālo daudzveidību skolās, nosakot nesaistošu mērķi līdz 2027. gadam par 20 % samazināt sociālo segregāciju valsts skolās un parakstot saprašanās memorandu ar privātām skolām. Turklāt 2023. gada septembrī pieņemtais pasākums, ar ko visiem skolēniem nedēļā ieviesa diferencētu franču valodas un matemātikas mācīšanas stundu, var stiprināt pamatprasmes. Tomēr minēto pasākumu ietekme uz mācību rezultātiem vēl jāsajūt, un būs pamatoti veikt turpmākus novērtējumus. Resursu un metožu pielāgošana vietējiem apstākļiem un studentu vajadzībām varētu vēl vairāk palīdzēt uzlabot izglītības sistēmas sniegumu un vienlīdzību.

(28) Lai gan 2023. gadā tika palielināts skolotāju atalgojums, joprojām pastāv bažas par profesijas pievilcību, un izglītības rezultātus negatīvi ietekmē skolotāju trūkums. Francijā ir viens no augstākajiem skolēnu/skolotāju attiecības rādītājiem Savienībā. Turklāt mācīšanas kvalitāti varētu ietekmēt paļaušanās uz pagaidu skolotājiem, kuriem ir zemāks kvalifikācijas un pieredzes līmenis un mazāka piekļuve mācībām nekā pastāvīgajiem skolotājiem. Ir veikti pasākumi, lai uzlabotu mācīšanas apstākļus, tostarp, pastiprinot franču valodas un matemātikas mācības pamatskolas skolotājiem. Tomēr ir iespējams vēl vairāk paplašināt šos pasākumus, jo īpaši, labāk saskaņojot sākotnējās un nepārtrauktās mācības ar visu skolēnu mainīgajām vajadzībām un nodrošinot skolotājiem un skolām lielāku autonomiju. Jo īpaši, lai gan ESAO ziņojums liecina, ka augsts skolu autonomijas līmenis var pozitīvi ietekmēt skolēnu sniegumu (ja to papildina pārskatatbildība), Francijas Revīzijas palāta brīdina, ka praksē direktoriem ir ierobežotas iespējas pielāgoties skolēnu vajadzībām un vietējiem apstākļiem.

(29) Neraugoties uz vairākām administratīvās vienkāršošanas reformām, Francijas uzņēmumi joprojām uzskata, ka administratīvais slogs ir smags, un tas negatīvi ietekmē inovāciju un produktivitāti. Saskaņā ar 2022. gada apsekojumu 49 % uzņēmumu uzskata, ka administratīvo procedūru sarežģītība ir "ļoti nopietna problēma" (starp augstākajiem rādītājiem Savienībā un virs Savienības vidējā rādītāja 33 %). Francija lēš, ka pārmērīgais noteikumu skaits izmaksā vismaz 3 % no IKP gadā. Saskaņā ar ieinteresēto personu ierosinājumiem mazināt administratīvo slogu par prioritāti varētu noteikt iesniedzamo dokumentu skaita ierobežošanu ("saki tikai vienreiz" princips), procedūru digitalizācijas vispārināšanu, vienlaikus saglabājot vietu tiešai saziņai ar administrāciju. Prioritāti varētu piešķirt arī atļauju piešķiršanas sistēmu aizstāšanai ar vienkāršām deklarācijām par atbilstību piemērojamajiem nosacījumiem vai – jutīgākās nozarēs – atļauju vienkāršošanai, saīsinot lēmumu pieņemšanas laiku un pieņemot klusējot izteiktu apstiprinājumu, ja tas vēl nav piemērojams.

(30) Francija nodrošina ievērojamu publisko finansējumu, lai atbalstītu uzņēmumu pētniecību, izstrādi un inovāciju. Tai dalībvalstu vidū ir viens no augstākajiem IKP īpatsvariem, kas atvēlēts uzņēmumu pētniecības un izstrādes atbalstam (0,45 % no IKP 2021. gadā) ([24]). Tomēr uzņēmumu pētniecība un izstrāde stagnē un joprojām ir zem Savienības vidējā rādītāja (1,43 % no IKP 2022. gadā). Saskaņā ar EIB 2023. gada investīciju apsekojumu tikai 30 % Francijas uzņēmumu (99,8 % no tiem ir MVU) ir investējuši jaunu produktu, procesu un pakalpojumu izstrādē. Tas ir viens no zemākajiem rādītājiem Savienībā. Ņemot vērā ar akadēmisko aprindu un uzņēmumu sadarbību saistīto rādītāju stagnāciju ([25]) un akadēmiskās karjeras pievilcības samazināšanos, paredzams, ka Pētniecības plānošanas likums un citi paziņotie pasākumi, no kuriem daži ir iekļauti atveseļošanas un noturības plānā, uzlabos pētniecības sistēmas efektivitāti, stiprinot saikni starp zinātni un ekonomiku un padarot karjeru pētniecībā pievilcīgāku. Tomēr būs vajadzīgs laiks, līdz minēto pasākumu ietekme izpaustos un pēc tam būtu redzama rādītājos. Pētniecībai ir ieviests dārgs nodokļu kredīts, lai gan novērtējumos atklājās būtiskas nepilnības. Valsts inovācijas politikas novērtēšanas komisijas (*Commission nationale d'évaluation des politiques d'innovation*) 2021. gadā veiktajā novērtējumā tika norādīts, ka shēmai nebija būtiskas ietekmes uz lielākiem uzņēmumiem, neraugoties uz to, ka atbalsts bija vērsts uz tiem. Tāpēc ir iespējams mērķtiecīgāk virzīt minēto pētniecības un izstrādes shēmu, lai palielinātu pētniecības un izstrādes rezultātus, vienlaikus ierobežojot tās izmaksas. Citi inovācijas atbalsta pasākumi ir daudz mazāki, bet mērķtiecīgāk vērsti uz MVU. Pie tiem jo īpaši pieder inovācijas nodokļa kredītu un jaunu inovatīvu uzņēmumu (*Jeunes Entreprises Innovantes*) statuss, kas nodrošina sociālus un fiskālus ieguvumus jaunuzņēmumiem, kuri atbilst konkrētiem pētniecības un izstrādes intensitātes un izaugsmes kritērijiem.

(31) Francijas energoresursu struktūrā fosilā kurināmā īpatsvars 2022. gadā nedaudz palielinājās, savukārt atjaunīgo energoresursu īpatsvars bija zems – 14,6 %. Turklāt Francija ar ievērojamu iztrūkumu nesasniedza savu Savienības noteikto mērķi 2020. gadam attiecībā uz atjaunīgo enerģiju. Neraugoties uz uzstādītās atjaunīgās enerģijas jaudas pieaugumu 2022. gadā, ko izraisīja ievērojamais saules enerģijas izmantošanas pieaugums, Francija atpaliek atjaunīgās enerģijas ieviešanā, jo īpaši elektroenerģijas ražošanai, lai sasniegtu 2030. gada mērķrādītājus. Ņemot vērā, ka paziņoto papildu kodolelektrostaciju būvniecībai būtu vajadzīgs laiks un paredzams, ka strauji pieaugs elektrifikācijas vajadzības, ātra atjaunīgo energoresursu izvēršana veicinātu Francijas energoapgādes drošību, vienlaikus samazinot tās atkarību no fosilā kurināmā. Francija 2023. gada martā pieņēma likumu par atjaunīgās enerģijas ražošanas paātrināšanu, kas paredz, ka pašvaldības noteiktā laikā augšupēji apzina atjaunīgo energoresursu paātrinātas apguves teritorijas. Tā ātra īstenošana ir pamatota. Tomēr līdz 2024. gada aprīļa vidum mazāk nekā 20 % pašvaldību bija sākušas noteikt minētās teritorijas. Turklāt vienā no īstenošanas aktiem vēl nav noteikti reģionalizētie mērķi enerģētikas daudzgadu plānam (*programmation pluriannuelle de l'énergie*), kas vēl nav publicēts. Tāpat arī joprojām ir jāvienkāršo sadales tīkla pieslēguma procedūras pašpatēriņam. Ir vajadzīgas turpmākas investīcijas elektrotīklos un elastības risinājumos, piemēram, uzkrāšanā, lai integrētu lielākus atjaunīgās enerģijas apjomus un nodrošinātu piegādes drošību.

(32) Ņemot vērā ciešās savstarpējās saiknes starp eurozonas dalībvalstu tautsaimniecībām un to kolektīvo devumu ekonomiskās un monetārās savienības darbībā, Padome eurozonas dalībvalstīm 2024. gadā ieteica rīkoties, tai skaitā, izmantojot atveseļošanas un noturības plānus, lai īstenotu 2024. gada Ieteikumu par eurozonu. 1., 2., 3. un 4. ieteikuma īstenošana Francijai palīdzēs īstenot 2024. gada Ieteikumā par eurozonu izklāstīto pirmo, otro, trešo un ceturto ieteikumu,

AR ŠO IESAKA Francijai 2024. un 2025. gadā rīkoties šādi.

1. Laikus iesniegt vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu. Ievērojot reformētā Stabilitātes un izaugsmes pakta prasības, ierobežot neto izdevumu pieaugumu 2025. gadā līdz līmenim, kas atbilst ticamai lejupejošai vispārējās valdības parāda trajektorijai vidējā termiņā un vispārējās valdības budžeta deficīta samazināšanai līdz Līgumā noteiktajai atsauces vērtībai 3 % apmērā no IKP. Samazināt nodokļu sistēmas sarežģītību, mērķtiecīgāk pievēršoties nodokļu izdevumiem, likvidējot visneefektīvākos izdevumus un ierobežojot to vispārējo ietekmi uz budžetu. Turpināt centienus uzlabot budžeta pasākumu kvalitāti, tostarp, nosakot kvantitatīvus mērķus izdevumu ietaupījumiem budžeta plānošanā saskaņā ar izveidoto izdevumu pārskatīšanas sistēmu.

([24]) Saskaņā ar Komisijas aprēķiniem atbalsts ir nodokļu atvieglojumu summa 0,28 % apmērā no IKP (ESAO dati, pēdējo reizi atjaunināti 2024. gada aprīlī) un tiešā atbalsta (ar dotācijām u. c.) summa 0,16 % apmērā no IKP (*Eurostat* dati, pēdējo reizi atjaunināti 2024. gada 17. martā).

([25]) Proti, publiskā un privātā sektora zinātniskās līdzpublikācijas % no publikāciju kopskaita; publiskie izdevumi pētniecībai un izstrādei, ko finansē uzņēmumi (valsts), % no IKP; un publiskie izdevumi pētniecībai un izstrādei, ko finansē uzņēmumi (valsts), % no kopējiem publiskajiem izdevumiem pētniecībai un izstrādei.

2. Turpināt ātru un efektīvu atveseļošanas un noturības plāna, arī *REPowerEU* nodaļas, īstenošanu, nodrošinot reformu un investīciju pabeigšanu līdz 2026. gada augustam. Paātrināt kohēzijas politikas programmu īstenošanu. Saistībā ar minēto programmu vidusposma pārskatīšanu turpināt koncentrēties uz saskaņotajām prioritātēm, vienlaikus ņemot vērā Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platformas iniciatīvas piedāvātās iespējas uzlabot konkurētspēju.

3. Turpināt novērst prasmju trūkumu, tostarp zaļās pārkārtošanās profesijās, un veicināt dalību mācībās, jo īpaši mazkvalificētu personu vidū. Uzlabot izglītības sistēmas sniegumu un vienlīdzību. Stiprināt skolotāja profesiju, tostarp, uzlabojot darba apstākļus un mācības.

4. Uzlabot uzņēmējdarbības vidi, samazinot administratīvo slogu. Veicināt uzņēmumu pētniecības un izstrādes intensitāti, tostarp, mērķtiecīgāk piemērojot publiskā atbalsta shēmas. Paātrināt enerģētikas pārkārtošanu, ātrāk izvēršot atjaunīgo enerģiju, tostarp, pieņemot sekundāros tiesību aktus, izveidojot paātrinātas atjaunīgo energoresursu apguves teritorijas un veicinot uzglabāšanas tehnoloģijas.

Luksemburgā, 2024. gada 21. oktobrī

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

NAGY I.